

Zieken'fondsen' nog noodzakelijk in derde millennium?

Om de ziekenfondsen, deze zware mastodonten uit de verzuilde samenleving, te ontmantelen, is het nodig dat de maatschappij anders denkt over iets wat ontstaan is in de tijd van paard en kar, in de jaren 1860 meer bepaald. Toen hadden ze wezenlijk hun zin en nut om onze welzijnsstaat uit te bouwen, die we nu - gelukkig - hebben.

In den beginne had de gewone (onmondige) sterveling een tussenpersoon nodig om zijn 'ziekenkasbriefje' te kunnen terugvorderen. Gewoon administratief bleek er hulp nodig. In de laatste decennia mocht de (mondigere) burger zijn prestatiebriefje van arts of apotheker opsturen met postzegel en werd de bijdrage dan gestort op zijn of haar bankrekening.

Maar we zijn nu op weg naar het jaar 3000 en die zieken'fondsen' zijn vandaag een 'zware last' voor individu en staatsstructuur en stilaan (bijna) overbodig in deze tijd van elektronisch geld- en mailverkeer. De hedendaagse mens is niet langer liberaal, socialistisch of christelijk als hij ziek is, maar gewoon ziek.

Als hij ziek is, wil hij de beste verzorging en daarmee uit. De verzuiling 'verziekt' een sociale (?) 'zekerheid' en geeft minder uitzicht op een neutraal transparant beleid. Ze kost de maatschappij als 'tussenpersoon' tussen individu en Riziv een ongeloflijk groot bedrag aan gebouwen en ambtenaren. In 2004 bedroeg die kostprijs 864 miljoen euro, anderhalve keer het totaal van alle honoraria van de huisartsen in 2004.

Clïëntelisme

Een uitwas van het opbod tussen de verschillende ziekenfondsen konden we onlangs zien toen de Socialistische Mutualiteit haar leden een bonus van 250 euro gaf bij aankoop van een Renault, zogezegd omdat die ecologisch 'zuiverder' is. Zal de mens op lange termijn 'zuiverder' lucht gaan inademen wegens de toename van het aantal Renaultwagens? Van de oorspronkelijke doelstellingen om wezenlijk voor het individu als tussenpersoon te fungeren en te

zorgen voor de 'welfare' van haar leden, schiet niet veel meer over. Tenzij dan weer in allerlei uitspattingen. Straks krijgen we nog gratis sportcheck-ups in 'verzuilde' fitnesscentra?

Het is pure marketing. Omdat de core business van de ziekenfondsen is te *zorgen* voor de *sociale*, fysieke en psychische gezondheid van hun leden, kunnen ze nu ook een bezoek aan kuuroorden, vakanties in gezonde lucht en oefeningen in sportcentra tegen vermindert tarief aanbieden in de eigen 'verzuilde' centra.

Per opbod

Dit is puur cliëntelisme... Bovendien is het gelijkheidsprincipe achterhaald: bij de ene worden orthodontie, brilglazen enzovoort terugbetaald, bij de andere dan weer thuisverpleging. Zo krijgen we een terugbetalingsmodaliteit per opbod. Beter zou zijn, elke Belg (Vlaming of Waal) gelijk voor de wet in een zelfde regionale gezondheidsinstelling, *cure and care* in het zelfde beheer.

Enkele jaren terug waren de christelijke en socialistische zuil niet verlegen om hun logo af te printen op de aanvragen (formulier 3 en 4) voor personen met een handicap, waardoor de aanvragers de indruk kregen dat hun vervangingsinkomen ook nog eens een cadeau van hun ziekenfonds was. Terwijl er in dit land nog steeds pensenkermis georganiseerd moeten worden voor kinderen met zeldzame hartziekten en leukemiepatiëntjes die een dure beenmergtransplantatie moeten ondergaan, houdt het 'fonds' zich bezig met de terugbetaling van schoonheidsbehandelingen of geslachtsveranderingen.

Waarom hebben ziekenfondsen speciale statuten en worden ze niet beschouwd als elk ander

handelsbedrijf? Zouden ze na het inbinden van hun bevoegdheden ook hun macht niet correlatief inbinden? In Wallonië is 80 % van de apotheken eigendom van een ziekenfonds. Dat is pure concurrentievervalsing.

Ziekenfondsen zijn 'obsoleet' en niet meer expliciet voor alle zorg nodig. Burgers zouden hun geld via elektronische weg rechtstreeks bij het Riziv kunnen vorderen. Een regionale gezondheidsinstelling zal zich nog wel buigen over het invaliditeitsdossier, maar het zal door neutrale artsen bevestigd worden.

Wat met de ziektekosten? De terugbetaling ervan kan direct ontvangen worden via de e-kaart van het Riziv. Een en ander zou aan het loket van de gemeente kunnen geregeld kunnen worden voor diegenen die niet met een e-pas kunnen omgaan.

Patiënten kunnen zich dan verenigen en inspraak verkrijgen als volwaardige gesprekspartner in het zorgbeleid, terwijl ze zich nu enkel kunnen verenigen in rode, blauwe of gele groeperingen. De regionale gezondheidsinstelling vertegenwoordigt dan alle patiënten in het debat. Wat meteen een grote stap voorwaarts zou betekenen voor de mondige burgers, namelijk zélf mee rond de tafel itten als het om hun ziekte-zorg gaat.

Verzuilde holdings

Nu weten de ziekenfondsen, bij manier van spreken, met hun geld geen blijf en groeien ze door marketing en financiële hoogstandjes uit tot de grootste verzuilde holdings van het land. Zo is Arco in de christelijk zuil de grootste werkgever met het grootste patrimonium. Geen wonder dat de vrouwelijke manager die dit alles beheert, mevrouw Francine Swingers, de machtigste zakenvrouw van België is.

Hoor of zie ik geen parallel met de provincies? Een erfenis uit de 18de eeuw van Napoleon. Met de syndicaten, erfenis van onze

Lieve Van Ermen: "Wanneer gaan we ons van die oude mantels ontdoen?"

industrialisatie? Die tussen haakjes ook geen volwaardige rechtspersoonlijkheid hebben. Of met de Nationale Bank, die in een voor-Europese muntsysteem haar nut bewees tot het einde van de 20ste eeuw, maar zin en functie inbindt in euroland. Waar, alweer tussen haakjes, de gouverneur een gage krijgt van 450.000 euro per jaar en waar geen 'zwaar' verantwoordelijk takenpakket meer tegenover staat omdat de Europese Centrale Bank die taak overneemt. Nog zo'n erfenis van vroegere tijden ... een koningshuis uit oud-sprookjesland, waar prins en prinsessen 'prinsheerlijk' niet hoeven te werken als ze broer of zus zijn van de kroonprins.

Wanneer gaan we ons van al die oude mantels ontdoen? Dan alleen zullen we financieel gezond als een feniks kunnen herrijzen. Het beleid moet vereenvoudigd worden. Alleen zo

kunnen realistisch de belastingen vermindert worden en kunnen we voor 'onze' ouderen blijven zorgen.

Daarom moet er een breed maatschappelijk debat op gang komen, geleid door mensen met visie die proactief denken om de vergrijzing te kunnen blijven betalen. Minder 'verzuild' stemgedrag zou daar al een goede aanzet toe zijn. Ziekenfondsen zouden zich moeten herbronnen en zich aanpassen aan de moderne wereld. Aanpassen of afschaffen. En transparant heroprichten en fuseren in één regionale onafhankelijke gezondheidsinstelling.

Misschien is het tijd dat ze zichzelf wat tijd en korting gunnen om zich ergens over hun wellness te gaan bezinnen.

Dr. Lieve Van Ermen
Senator Lijst Dedecker